

Goede Wil in Wereldaangelegenheden

Wereld Goede Wil
Nieuwsbrief
Nummer 1
2025

Democratie in een overgangperiode

Dit nummer van de Nieuwsbrief biedt u beschouwingen over de crisis waarmee moderne liberale democratieën worden geconfronteerd.

Aan de hand van een overzicht over de grondslagen van democratische benaderingen van bestuur in de klassieke tijd, worden in enkele artikelen de aard van de uitdagingen verkend die de huidige crisis met zich meebrengt op de weg naar een 'ware democratie'; evenals de cruciale rol die het onderwijs, in al zijn dimensies, speelt om op die weg vooruit te komen; en, ten slotte, de in wezen geestelijke aard van de crisis waarmee naties over de hele wereld worden geconfronteerd.

De leringen van wijsheid suggereren dat de hogere energieën die in het menselijk bewustzijn instromen, een van de oorzaken zijn van de huidige crisis in de democratie. De mentale atmosfeer is verstoord door de prikkeling van lagere begeerten, verlangens en illusies van afscheiding, samen met een verdieping van ideeën over verhoudingen, eenheid en vrijheid. Deze verstoring wakkert een zoektocht aan naar dialoog en reflectie door het hele ideologische spectrum heen. Democratische processen ontwikkelen zich rustig om de analyse van verschillende benaderingen in evenwicht te brengen met intuïtieve inzichten in eenheid, goedheid en waarheid. Onder de mensen van goede wil wordt de hoedanigheid van de rechterlijke geest gestaag volwassen. Dit zal zeker leiden tot meer substantiële en weloverwogen benaderingen van democratie.

- Oude, moderne en toekomstige democratieën
- Uitdagingen op de Weg naar Ware Democratie
- Onderwijs, Burger-schap en Democratie
- Democratie in Spirituele Crisis

“Wanneer de wereld echter meer werkelijk ontwaakte mensen en meer denkende mannen en vrouwen zal tellen, zullen we zien, dat er een zuivering in de politiek in ons proces van vertegenwoordiging plaats grijpt, maar ook, dat de mensen een nauwkeuriger rekenschap zullen eisen van hen, die zij tot leiders hebben gekozen. Er moet uiteindelijk een hechter verband komen tussen het opvoedingssysteem, de wetgeving en de regering, maar alles zal worden gericht op een poging om de beste idealen van de dan levende denkers te verwezenlijken. Deze periode ligt niet zover in de toekomst als u wel zou denken, vooral als de eerste stoot in die richting gegeven wordt door de nieuwe groep van werelddienaren.” Alice Bailey, *Het naarbuiten treden van de Geestelijke Hierarchie* 52 - 53

Oude, moderne en toekomstige democratieën

Het klassieke Griekenland wordt vaak gezien als een hoogtepunt van de menselijke beschaving, en het was in dit tijdperk dat de fundamenten van de democratie werden gelegd. Hoewel we vaak spreken van een “gouden tijd” van de oude Griekse cultuur, is het de moeite waard te bedenken dat Griekenland als een *verenigde* natie pas ontstond toen het in 1830 onafhankelijk werd van het Ottomaanse rijk. In de oudheid was het land een mozaïek van rivaliserende stadstaten die elkaar bestreden om de dominantie. Wat hen losjes verbond, was een gedeelde taal, gemeenschappelijke mythen en een literaire traditie. Deze “Pan-Helleense” identiteit kwam het meest levendig om de vier jaar tot uiting tijdens de Olympische Spelen, wanneer de oorlogvoering pauzeerde en mensenmassa’s in Olympia samenstroonden. Het idee van democratie ontstond in slechts één van deze – weliswaar de meest invloedrijke – stadstaten: Athene. Het was nooit een algeheel “Grieks” begrip dat door de hele Griekssprekende gemeenschap werd gedeeld.

Het idee ontstond als reactie op diepe sociale en politieke ongelijkheden onder aristocratisch bewind en, later, onder tirannen. In 594 v.Chr. voerde de Atheense staatsman Solon economische en politieke hervormingen door om de spanningen tussen klassen te verminderen. Zijn maatregelen beperkten de aristocratische macht en verleenden

meer rechten aan gewone burgers, waarmee hij de basis legde voor participatief bestuur. Het ware begin van de Atheense democratie kwam met de hervormingen van Cleisthenes in 508 v.Chr. Door de politieke structuur van Athene te reorganiseren en instellingen op te richten zoals de *ἐκκλησία* (Vergadering), stelde Cleisthenes mannelijke vrije burgers in staat om rechtstreeks deel te nemen aan de maatschappelijke besluitvorming. De democratie werd verder ontwikkeld in de 5^e eeuw v.Chr. onder Pericles, die voorstander was van bredere toegang tot openbare ambten. Dit systeem, bekend als de Atheense democratie (ca. 507-322 v.Chr.), blijft het bekendste voorbeeld van een directe democratie, waarbij burgers zelf over wetten stemden in plaats van via vertegenwoordigers.

Voor de moderne denker is het moeilijk om de idealen van de oude democratie te verzoenen met het feit dat deze bestonden naast – en afhankelijk van – door de staat erkende slavernij. In Athene was slavernij een fundamentele pijler van zowel de economie als van het dagelijks leven, waardoor een minderheid van “vrije burgers” kon deelnemen aan de politieke aangelegenheden. Van dit democratische privilege waren vrouwen, nietburgers en slaven uitgesloten en het was dus slechts voorbehouden aan een klein deel van de bevolking.

Tegenwoordig wordt democratie algemeen beschouwd als een *positief* concept – vaak zelfs als een wondermiddel voor de moderne uitdagingen. In de oude Griekse cultuur

was δημοκρατία echter een fel bediscussieerde en vaak bekritiseerde bestuursvorm, vooral onder filosofen. Plato was vooral kritisch en beschouwde democratie als een gebrekkig systeem waarin ongekwalificeerde massa's cruciale beslissingen namen, vaak leiders kiezend op basis van overreding in plaats van op basis van wijsheid. Hij vreesde de sociale chaos die het gevolg was van individuen die persoonlijke verlangens voorrang gaven boven het algemeen welzijn. Voor Plato leidde democratie tot instabiliteit, die ontstond toen charismatische demagogen de emoties van het publiek uitbuiten om macht te verwerven. Als alternatief pleitte hij voor heerschappij door *filosoof-koningen* – wijze leiders die waren opgeleid in gerechtigheid en bestuur. Men kan de gelijkenis van dit idee zien met de “*oligarchie van verlichte geesten*” die wordt genoemd in Alice Bailey’s *Het naar buiten treden van de Geestelijke Hiërarchie* [blz. 52]: ware verlichte individuen die door geavanceerde denkers worden erkend vanwege hun natuurlijke wijsheid.

Het is ook interessant om op te merken dat Plato erg gevoelig was voor politieke corruptie: in de Mythe van Er, die aan het einde van *De Republiek* (Boek X) verschijnt, vertelt een soldaat die sterft in de strijd over zijn reis naar het hiernamaals. Hij ziet de rechtvaardigen opstijgen naar een hoge plaats, en de onrechtvaardigen afdalen naar de onderwereld, waar corrupte politici de zwaarste straffen krijgen vanwege hun machtsmisbruik. Als dit scenario waar zou zijn, zou men zich kunnen afvragen hoe overbevolkt dit gebied van de Hades vandaag de dag wel zou kunnen zijn.

Dit oude wantrouwen jegens democratie weerklonk in latere eeuwen. Sommige moderne denkers en staatslieden, waaronder George Washington, vreesden de mogelijkheid van een door de massa geregeerde situatie, in de overtuiging dat democratie

gemakkelijk tot chaos en tirannie zou kunnen leiden. Andere Grondleggers van de Verenigde Staten hadden ook een kritische kijk op de democratie. Hun denken werd vooral gevormd door de idealen van de Verlichting. Figuren als James Madison waarschuwden dat democratie meerderheden in staat zou kunnen stellen inbreuk te maken op de rechten van individuen, wat zou leiden tot instabiliteit en emotioneel gedreven besluitvorming. Deze scepsis werd gedeeld door filosofen als Friedrich Nietzsche en José Ortega y Gasset. Het is belangrijk op te merken dat dergelijke kritiek in de eerste plaats gericht was op de directe democratie, niet op de *liberale* democratie – een systeem dat democratische processen voor het selecteren van leiders combineert met *constitutieel liberalisme*, dat individuele autonomie beschermt tegen dwang door de staat, religieuze autoriteiten of door de samenleving in het algemeen.

Maar, ondanks alle uiterlijke verschillen, is democratie *altijd* intrinsiek verbonden geweest met de idealen van *vrijheid* en *gelijkheid*, zoals Thucydides ons helpt herinneren [Historiën. 2.37]. Het fundamentele democratische ideaal was vrijheid (ἐλευθερία), die zowel politieke vrijheid betrof, waardoor burgers konden deelnemen aan democratische instellingen, als ook particuliere vrijheid, waarbij individuen het recht kregen om te leven zoals ze wilden [Aristoteles, Politika 1317a]. Het meest essentiële aspect van vrijheid was de vrijheid van meningsuiting (παρρησία) – zowel in de openbare sfeer als in het privéleven. Gelijkheid (ισότης) was niet gebaseerd op de overtuiging dat alle individuen inherent gelijk zijn, maar op het principe dat alle burgers gelijke kansen moeten hebben om deel te nemen aan het politieke leven.

Zelfs vóór de opkomst van dit idee in Athene begonnen op democratie gelijkende politieke systemen al vorm te krijgen in andere oude beschavingen, zoals in India. Deze ▶

systemen bestonden vanaf ongeveer de 6e eeuw v.Chr. en werden vermeld door zowel Indiase als Griekse bronnen. De meest opmerkelijke vermeldingen van dergelijke systemen komen uit oude teksten zoals de *Mahābhārata* (met de *Bhagavad Gita* als één van de hoofdstukken hierin, het grootste epische gedicht ooit geschreven), de boeddhistische Palicanon en de *Arthashastra*, evenals uit verslagen van buitenlandse waarnemers zoals Megasthenes, een Griekse ambassadeur aan het Mauryanhof in de 4e eeuw v.Chr. Hoewel deze systemen geen democratieën in de moderne zin van het woord waren, hadden ze elementen van *collectieve besluitvorming*, bestuur via consensus en machtsdeling tussen aristocratische of krijgsheer elites. Deze vroege “republieken” raakten uiteindelijk in verval als gevolg van interne conflicten en van de opkomst van gecentraliseerde monarchieën zoals het Mauryanrijk in de 4^e eeuw v.Chr.

De ontdekking van Mohenjo-Daro en Harappa, belangrijke steden van de beschaving van de Indusvallei (2600-1900 v.Chr.), ontulde een geavanceerde stedelijke samenleving in het huidige Pakistan en in Noordwest-India. Sommige niet-mainstream archeologen dateren hen al in 10.000 v.Chr. Opgravingen brachten *grid-planned* steden aan het licht, geavanceerde afwateringssytemen, bakstenen huizen met meerdere verdiepingen en complexe openbare structuren. Het niet-ontcijferde Indus-schrift maakt dat het politieke systeem onbekend blijft, *maar de afwezigheid van paleizen of grote tempels suggereert eerder een relatief egalitaire samenleving dan een gecentraliseerde monarchie*. Het oude China produceerde ook ideeën die het absolutisme tartten. Confucius benadrukte moreel leiderschap en de rol van deugd en onderwijs; en het “Mandaat van de Hemel”, ontwikkeld tijdens de Zhou-dynastie, impliceerde dat heersers hun recht om te regeren konden verliezen als ze het volk niet dienden.

Wat we vandaag de dag weten over democratie is misschien slechts een voorbode van de geestelijke democratie die de mensheid nog moet bereiken. We kunnen verwachten dat de meer materiële en egoïstische aspecten ervan zullen vervagen naarmate meer individuen overgaan van gedreven worden door verlangens en emoties naar het cultiveren van rede en intuïtie, waardoor een *verlichte publieke opinie* ontstaat die een zinvolle bijdrage zal leveren aan de politiek. Alleen dan zal echte democratie mogelijk zijn – in de eerste plaats bereikt “door het juiste gebruik van de onderwijssystemen en door de gestage training van de mensen om de fijnere waarden, het hogere idealisme en de geest van synthese te herkennen...”. [Bailey, *Het naar buiten treden*, blz. 52] Het democratische experiment van het oude Athene blijft een opmerkelijk fenomeen en werd, ondanks zijn beperkingen, een fundamenteel model voor latere democratische systemen. Een blik op de geschiedenis laat echter zien dat ware democratie nog onbekend is: “het wacht op de tijd dat een ontwikkelde en verlichte publieke opinie haar aan de macht zal brengen” [Bailey, *De Stralen en de Inwijdingen*, blz. 748]. Er is een werkelijke geestelijke kant van de democratie die nog naar voren moet komen als het antwoord van de mensheid op *de zuivere energie van liefde*.

Uitdagingen op de Weg naar Ware Democratie

Weinigen zullen eraan twijfelen dat we een moment van existentiële crisis in de wereld meemaken. Terwijl georganiseerde netwerken van wijze en intelligente goede wil gedijen en stevig aanwezig zijn in de moderne multiculturele en multipolaire wereld, verzetten machtige krachten van afscheiding en ontwrichting zich tegen pogingen om plannen te maken voor het welzijn van het geheel.

Als gevolg hiervan zijn aanzienlijke delen van de nationale bevolking gedesillusioneerd geraakt en hebben ze het gevoel van keuzevrijheid bij het besturen van hun aangelegenheden verloren. En acties om visionaire doelen voor menselijke ontwikkeling te bereiken, naast de diplomatieke processen bij de Verenigde Naties, worden consequent gedwarsboemd, ongeacht de druk van het maatschappelijk middenveld en de getroffen belanghebbenden – dit alles heeft geleid tot een crisis van vervreemding en een gebrek aan hoop bij de algemene bevolking, wat heeft geleid tot een gemakkelijk uit te buiten geest van woedend populisme en een verlangen om ‘de dingen zoals ze zijn te verstoren’. Hierachter zit een verstoring van de overtuigingen, praktijken en het delicate systeem van controle en evenwicht dat ten grondslag ligt aan de natiestaat, wat neerkomt op een vertrouwenscrisis in het vermogen van de democratie om een levensvatbare weg te bieden naar steeds vrijere, rechtvaardigere en wettigere samenlevingen waar het leven en het wezen van alle burgers gelijk worden gewaardeerd en gerespecteerd.

Ware democratie is altijd een visionair doel geweest in landen die verschillende vormen van representatief bestuur beoefenen. De visie geldt wanneer er een fundamenteel vertrouwen is in de integriteit van de relatie tussen een gekozen wetgevende macht, een onafhankelijke rechterlijke macht (gecentreerd in de wet) en een uitvoerende macht die ernaar streeft beleid uit te voeren dat is afgebakend in vrije en eerlijke verkiezingen en wordt ondersteund in wetgevende machten. Toch werkt zo'n bestuursstelsel alleen voor het algemeen welzijn als de burgers die gemotiveerd worden door een doordachte zorg voor het welzijn van het geheel, georganiseerd, opgeleid en actief betrokken zijn bij de gemeenschap. Terwijl deze mensen van goede wil, van verschillende ideologische overtuigingen, onderzoek, denken, dialoog en experimenten aansturen, wor-

den de wegen naar meer rechtvaardige, vrije en verantwoordelijke vormen van bestuur, economie, recht enzovoort voortdurend verfijnd en vernieuwd. Het geloof in de mogelijkheid van reflectief overleg tussen verschillende belangengroepen bepaalt de gezondheid van het hart van elke democratie.

Voor een deel is de vertrouwenscrisis in de democratie een product van de rol die geld en degenen die de financiële en materiële activa beheren nu spelen in moderne liberale democratieën en in het geglobaliseerde systeem van verhoudingen tussen naties en economieën. Rijkdom en macht zijn geconcentreerd in de handen van enkelen, waardoor de kloof tussen klassen, etnische groepen en religieuze gemeenschappen wordt vergroot. Hoewel de geest van verhouding, en het gevoel deel uit te maken van één natie, laat staan één wereld, blijft bestaan onder een aanzienlijk deel van meestal hoger opgeleide en jongere groepen binnen naties, is dit gevoel van universaliteit niet wijdverbreid genoeg, of voldoende georganiseerd om de vervreemding te compenseren die door velen wordt gevoeld.

De uitdaging waarvoor verantwoordelijke dienaren zich gesteld zien, is om de geestelijke, culturele, sociale en economische oorzaken van het verlies van vertrouwen in de representatieve democratie in overweging te nemen en met anderen samen te werken om zaden van vernieuwing te worden die realistische nationale visies op wegen naar ware democratie kunnen doen herleven.

De leringen van Wijsheid suggereren dat de crisis in de moderne democratie deel uitmaakt van een bredere cyclus in de overgang van bewustzijn, aangezien de mensheid reageert op binnenkomende energieën van het Watermantijdperk met thema's als verhouding, wederkerigheid en dienstbaarheid aan het geheel, en weerstand tegen deze energieën van uitgaande, gevestigde ▶

hoedanigheden van het Vissentijdperk, met de nadruk op afscheiding, toewijding en een paternalistisch respect voor autoriteit. Het gevoel van vervreemding dat wordt ervaren door degenen die geen deel uitmaken van de economisch succesvolle rijke elites, produceert een weerstand tegen het opkomende gevoel van heilheid en verwantschap dat Waterman-energieën met zich meebrengen. Mary Kaldor, emeritus hoogleraar Global Governance aan de London School of Economics, spreekt van een “kreet van frustratie” van degenen die het gevoel hebben dat ze elk vermogen hebben verloren om invloed uit te oefenen op de beslissingen die hun leven beïnvloeden, met name degenen die het hardst zijn getroffen door de “achteruitgang van traditionele industrieën”.

De effecten van de energetische veranderingen die deel uitmaken van de overgang van het Vissentijdperk naar het Watermantijdperk worden weerspiegeld in sociale veranderingen die worden geschetst door politoloog Pippa Norris. Traditionele patronen van partijconcurrentie in westerse democratieën, zijn – zoals ze opmerkt in de naoorlogse periode ontwricht, deels als gevolg van “veranderingen in het massale electoraat aan de basis, met name de erosie van de fundamentele naoorlogse sociale afscheidingen in West-Europa, voornamelijk gebaseerd op sociale identiteiten van beroepsklasse en religieus geloof, waardoor aanhangers aan de basis worden verankerd in de elites van de partijleiding, en de opkomst van culturele breuken rond klimaatverandering, vrouwenrechten en morele kwesties die verband houden met post-materiële waarden. Langdurige processen van ongebondenheid aan partijen zijn ook waargenomen met de erosie van levenslange partijloyaliteit, maar ook de opkomst van negatieve partijdigheid, waarbij burgers hun stem uitbrengen uit intense afkeer van ‘Zij’ in plaats van liefde voor ‘Ons’. [Pippa Norris, *‘Things fall apart’*, European Political Science. V.23, 2024]

In dit vluchtig mengsel van vervreemding en opkomende Watermanwaarden die de nadruk leggen op milieukwesties, gendergelijkheid en een algemene zorg voor de juiste verhouding tussen het deel en het geheel, heeft de opkomst van sociale media met zijn vooringenomenheid om extreme opvattingen en partijdigheid te stimuleren, en de daaruit voortvloeiende afname van het vertrouwen in alom gerespecteerde informatiebronnen een verwoestend effect gehad op grass-roots verenigingen (inclusief kerken, vrijwilligersorganisaties, vakbonden, maatschappelijke organisaties) die van oudsher burgers met verschillende opvattingen bij elkaar brengen om te discussiëren, te luisteren en na te denken over cruciale beslissingen. De chaotische mediaomgeving creëert een ‘politiek theater’ waarin ‘geautoriseerde meningen’ worden uitgezonden door middel van ‘manipulatieve publiciteit’: “Zelfs argumenten worden vertaald in symbolen waarop men niet kan reageren door te argumenteren, maar alleen door zich ermee te identificeren.” [Jürgen Habermas, *De structurele transformatie van de publieke sector*, blz. 178]

Toch bevat een democratie in crisis in zichzelf de kiemen van een waarachtiger en meer substantiële democratie waar burgers zich inzetten voor het bouwen van een betere wereld. Het verlies van vertrouwen in democratie stimuleert de wil om nieuwe en meer realistische gebieden te vinden waar goede mensen zich kunnen verbinden met anderen, om verder te reiken dan de manipulatoren en te beraadslagen over wat een juiste, lokale, nationale, of mondiale reactie op problemen zou kunnen zijn. Er zijn aanwijzingen dat meer mensen willen geloven in de mogelijkheid van beschaafd overleg, en betekenis willen vinden in het werken ervoor. Dit is te vinden in talloze bewegingen over de hele wereld die gesprekken over politieke scheidslijnen heen bevorderen. En het wordt weerspiegeld in stappen om nieuwe manieren te ontwikkelen om ervoor te

zorgen dat alle standpunten worden opgenomen in representatieve vergaderingen. Een goed voorbeeld is Democracy R&D, een wereldwijd netwerk van 95 organisaties “toegevoegd aan overleg democratie en democratische innovatie”. Met behulp van een vorm van willekeurige selectie worden groepen gewone mensen die een grote verscheidenheid aan opvattingen vertegenwoordigen, door leden van het netwerk samengesteld om zorgwekkende kwesties te bespreken en te onderhandelen met besluitvormers.

Geestelijke leringen suggereren dat crisis een krachtige rol speelt in de evolutie van het bewustzijn en de samenleving. Moge de huidige geest van ontwrichting en boze frustratie nieuw begrippen oproepen van de verantwoordelijkheid die mensen van goede wil hebben om de zaden te worden van een nieuwe, waarachtigere en meer substantiële democratie.

Onderwijs, Burgerschap en Democratie

Wereldwijd staat de relatie tussen onderwijs en democratie opnieuw onder druk. De opkomst van autoritair populisme, verkeerde informatie via online media, politieke polarisatie en aanvallen op de academische vrijheid stellen de democratische functie van het onderwijs op de proef. In veel landen wordt burgerschapsvorming beperkt of gepolitiseerd. Bovendien verschuift de toenemende marketing van onderwijs – waarbij onderwijs wordt behandeld als een handelswaar in plaats van een publiek goed – de focus van burgerschap naar productiviteit. Deze economische framing marginaliseert de democratische missie van het onderwijs

en dreigt apolitieke, niet-geëngageerde individuen voort te brengen die uitsluitend gericht zijn op privégewin.

Alice Bailey schrijft: Ware democratie “zal wederom mogelijk gemaakt worden door een juist gebruik van de opvoedingssystemen en door de mensen gestadig te oefenen in het onderkennen van de fijnere waarden, het beter inzicht, het hoger gestemde idealisme, de geest van synthese en coöperatieve eenheid. Coöperatieve eenheid verschilt van een gedwongen eenheid hierin, dat de subjectieve geest en de objectieve vorm naar één erkend doel toewerken”. [Het naar buitentreden van de Geestelijke Hiërarchie, blz. 52]

De rol van het onderwijs in deze tijd van grote transitie is cruciaal. Als we de lat erg hoog leggen, zouden we kunnen zeggen dat het de kloof tussen intellect en intuïtie, tussen burgerschap en discipelschap moet overbruggen. Het moet individuen niet alleen voorbereiden op werk of stemmen, maar ook op dienstbaarheid, samenwerking en het herstel van menselijke waarden op planetaire schaal. Laten we echter niet vergeten dat UNESCO meldt dat, ondanks de trage vooruitgang gedurende tientallen jaren, wereldwijd nog steeds ongeveer 251 miljoen kinderen niet naar school gaan. Vanuit een puur maatschappelijk standpunt ondermijnt onderwijsongelijkheid de democratie. Vanuit esoterisch oogpunt belemmert het ook de evolutionaire reis van het geestelijke Zelf, de ziel. Wanneer toegang tot kwaliteitsonderwijs ontbreekt, belemmert dit zowel de vrije deelname aan het democratische proces als het innerlijk ontwaken. Onrechtvaardigheid in het onderwijs is niet alleen een mislukking van het beleid. Het is een geestelijke noodsituatie. Het negeren van de ontwikkeling van onderwijsprocessen in welke groep mensen dan ook is in strijd met het beginsel van juiste menselijke verhoudingen. Om dit aan te pakken is meer nodig dan hervorming – het vereist een opnieuw sacraliseren van het onderwijs en een her- ▶

zien van het gevoel van doelgerichtheid.

Zonder in te gaan op de details van verschillende landen of regio's, is het redelijk om te zeggen dat het onderwijs wereldwijd nog steeds grotendeels gericht is op de accumulatie van feiten, concurrentie en economisch succes in plaats van op de fijnere waarden. Dit weerspiegelt hoe de meeste mensen de wereld nog steeds zien: als materieel in plaats van spiritueel. Veel van het werk van UNESCO om onderwijs wereldwijd te garanderen – zonder iemand achter te laten – is geen uitzondering.

Onderwijs speelt een cruciale rol bij de vorming van de burger. Het verschaft individuen niet alleen kennis van hun rechten en verantwoordelijkheden, het bevordert ook kritisch denken en moedigt deelname aan het openbare leven aan. John Dewey, een vooraanstaand onderwijsfilosoof uit de vorige eeuw, betoogde in *Democratie en Onderwijs* dat democratie in elke generatie herboren moet worden en dat onderwijs de vroedvrouw is. Democratie is niet iets dat voor eens en voor altijd is bereikt: het is een proces dat voortdurend moet worden gevoed. Zonder wijdverbreide toegang tot kwaliteitsonderwijs kunnen de burgers niet op een zinvolle manier deelnemen aan democratische processen. Gert Biestra is een moderne onderwijsdenker wiens ideeën invloedrijk zijn geweest en zelfs zijn geïmplementeerd in het Finse nationale kerncurriculum voor onderwijs. In *Learning Democracy in School and Society* betoogt hij dat bij de vormgeving van burgeronderwijs zich moet richten op drie onderwerpen: kwalificatie, socialisatie en subjectificatie. Kwalificatie gaat over het geven van de kwalificaties aan studenten om te functioneren als onderdeel van de beroepsbevolking en, meer in het algemeen, als gekwalificeerde leden van de samenleving. Socialisatie omvat het doorgeven van sociale, politieke en culturele waarden en gedragingen die gericht zijn op het behoud van de samenleving. De socialiserende functie van de school is het (re-)

produceren van bestaande cultuur door het doorgeven van culturele normen en tradities. Subjectificatie gaat over studenten die persoonlijkheden worden en zich realiseren dat ze de vrijheid hebben om in elke levenssituatie op een bepaalde manier te handelen, of niet te handelen. Subjectificatie is een uitdagend begrip. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van vaardigheden, bijvoorbeeld om het navigeren door de spanningen tussen idealen en de werkelijkheid. Het beheersen van deze spanningen krijgt een ethische en empathische focus door studenten aan te moedigen hun begrip van wat goed en juist is voor henzelf, maar ook voor de mensen en de wereld om hen heen te verfijnen en te verdedigen.

Historisch gezien zijn er verschillende alternatieve onderwijssystemen geëvolueerd en zijn ze nog steeds in ontwikkeling: Waldorf, Montessorischool en Reggio Emilia-school bijvoorbeeld [zie bit.ly/...]. Er zijn veel initiatieven die voortbouwen op deze concepten, vooral in Scandinavische en andere goed ontwikkelde landen. Zo gaf de Peace School, een basisschool in Nederland, een presentatie in het kader van de recente viering van de International Day of Conscience in Genève. Ook in het hoger onderwijs speelt vrede en vredeseducatie een prominente rol. Het is misschien geen toeval dat het Geneva Graduate Institute is gehuisvest in het Maison de la Paix (Huis van de Vrede). Het Graduate Institute is een onderzoeksuniversiteit op master niveau in Genève, die zich toelegt op het produceren van “kennis en expertise op het gebied van internationale betrekkingen, ontwikkelingskwesties, mondiale uitdagingen en bestuur”. Naarmate de wereldwijde uitdagingen en het politieke klimaat complexer worden, is samenwerking tussen de entiteiten van de Verenigde Naties belangrijker dan ooit. Daartoe werken de University for Peace (UPEACE) en het United Nations Institute for Training and Research (UNITAR) samen om gezamenlijke master- en certificaatprogramma's aan te bieden.

Democrat, gefinancierd door de Europese Unie, biedt een zeer rijke hoeveelheid bronnen over onderwijs voor democratie. De Democrat Horizon Blog van het project geeft perspectieven uit verschillende Europese landen. Een voorbeeld van de blog is het AKA-project (Awareness, Knowledge, Action), dat het volgende bevordert:

De transformerende kracht van Wereldburgerschapseducatie (GCE) als fundament voor democratische participatie. Jongeren die zich bezighouden met GCE ontwikkelen essentiële competenties zoals:

- Kritisch denken: het verbeteren van het vermogen om complexe sociale kwesties te analyseren, te bevragen en te begrijpen.
- Empathie en sociaal bewustzijn: het bevorderen van gevoeligheid voor diversiteit, tolerantie en solidariteit tussen generaties.
- Actieve burgerschapsvaardigheden: Deelname aan democratische processen, belangenbehartiging en door de gemeenschap aangestuurde initiatieven aanmoedigen.
- Milieu- en sociale verantwoordelijkheid: het bevorderen van klimaatrechtvaardigheid, duurzame economische modellen en gendergelijkheid als integraal onderdeel van maatschappelijke betrokkenheid.

In plaats van alleen een politiek systeem te zijn, kan democratie worden gezien als een overgangsvorm die de weg vrijmaakt voor een meer verenigd planetair bestuur op basis van geestelijke beginselen. Want als de democratie zich wil ontwikkelen, moeten burgers hun identiteit uitbreiden tot voorbij ras, natie of klasse om de 'Ene Mensheid' te omarmen.

Dit vraagt om een nieuwe type wereldburger, geleid door:

- Innerlijk zelfbewustzijn
- Een toewijding aan rechtvaardigheid, niet alleen legaliteit
- Verantwoordelijkheid ten opzichte van de mensheid als geheel

- Bereidheid om te dienen, niet te domineren

Traditionele onderwijssystemen, gericht op competitie en individueel succes, onderdrukken vaak deze bredere identiteit. Toch zijn groepsbewustzijn, intelligente liefde en intuïtief begrip kwaliteiten die essentieel zijn voor een toekomstige functionerende democratie gebaseerd op geestelijke beginselen.

Democratie in Geestelijke Crisis

Vandaag de dag wordt het idee dat de democratie zich in een periode van duidelijke crisis bevindt, net zo vaak verkondigd door journalisten, commentatoren, academici en denktanks als in de publieke sfeer. Dit is niet verwonderlijk. Het snel veranderende landschap van politieke en sociale normen, de economische onzekerheid en de intensiteit van de polarisatie in liberale democratieën is ongekend. De wereldwijde verspreiding van sociale media heeft de polarisatie verder gestimuleerd en een sfeer van hyperpopulisme gecultiveerd die de stem van de "gewone" mens versterkt en gevestigde hefbomen van de waarheid omzeilt. Over het algemeen genomen is deze anti-establishment-beweging in strijd met de status-quo, maar doet ze weinig om een nieuwe weg vooruit uit te stippelen. Liberale instellingen, het fundament van democratisch bestuur, hebben moeite om bij te blijven.

Maar ondanks de wereldwijde erkenning dat de democratie in een crisis verkeert, is er weinig overeenstemming over de aard van de crisis, hoe deze moet worden aangepakt of wat een dergelijke crisis voor de toekomst betekent. De luidste van deze stemmen beweren in grote lijnen een crisis die wordt gekenmerkt door conflict, strijd, instabiliteit, achteruitgang, een verwelking van de wet – velen roepen opzettelijk angst en vrees op, voor existentiële en onoverkomelijke bedreigingen. Maar achter het geraas van de catastrofe zijn er ook stemmen van perspectief ►

en nuance, stemmen die analyseren, verhelderen en een doordacht, zij het voorzichtig, pad naar een oplossing bieden.

Mannen en vrouwen van goede wil, en in het bijzonder zij die zich in het hart van de nieuwe groep van werelddienaren zien werken, hebben een sleutelrol te spelen in het leiden van de mensheid door tijden van crisis, die fundamenteel tijden van verandering zijn en daarom van gelegenheid tot vernieuwing en heroriëntatie. Om een dergelijke heroriëntatie tot stand te brengen, is een visie nodig die gebaseerd is op eenlijnigheid en identificatie met dat wat universeel juist en goed is, plus het onderscheidingsvermogen en de compromitterende geest die nodig zijn om een ‘weg tussen’ de paren van tegenstellingen in kaart te brengen. Deze ‘tussenweg’ is ook de hogere weg; het is de weg vooruit.

Crisis: gelegenheid, verandering, evolutie

Crisis is, in tegenstelling tot wat vaak wordt aangenomen, niet altijd negatief. Het is in wezen een tijd van beslissende en radicale verandering – een tijd van gelegenheden om opnieuw op te bouwen. De scheppende geest die in het hart van de menselijke evolutie ligt, gaat te werk door middel van voortdurende crises: perioden van intensivering, die leiden tot doorslaggevende momenten van beslissing, gevolgd door perioden van relatieve stabiliteit waarin de effecten van die beslissing zich uitwerken. Een korte blik op de geschiedenis van de moderne liberale democratie laat zien dat ze vele crises heeft doorstaan, bij elke wending is zij getransformeerd en geevolueerd.

De bijna constante aard van deze crises betekent dat perioden van oplossing soms bijna onmiddellijk overgaan in nieuwe crises, omdat de snelle voortgang van de veranderingen onmiddellijk nieuwe problemen met zich meebrengt. Vanuit één invalshoek zou

je kunnen zeggen dat de democratie (in ieder geval gedurende haar moderne bestaan) in een constante staat van spanning of conflict verkeert met talloze korte-termijn-crisis die elkaar overlappen en op meerdere fronten tegelijk worden geconfronteerd.

Wat maakt een geestelijke crisis?

Het onderzoeken van de oorzaken van de huidige democratische crisis kan overweldigend zijn. Puur opgevat als een bestuurscrisis, omvat het vele sectoren: economische, sociale, politieke, veiligheids- en binnenlandse en buitenlandse betrekkingen. De crises worden vaak heel verschillend bekeken, afhankelijk van het land, wat benadrukt dat percepties een even grote rol spelen als sociologische gegevens en analyses. De crisis van vandaag is er misschien meer een van identiteit, van beginselen, van idealen en van de visie die democratische naties nastreven, dan iets anders. Toch zijn er nog diepere typisch ‘geestelijke’ componenten van deze crisis die te maken hebben met de hogere orde waarop de buitenwereld is gebaseerd. Hoewel de factoren die betrokken zijn bij een geestelijke crisis noodzakelijkerwijs abstract zijn, zijn ze even archetypisch; ze liggen ten grondslag aan en zijn de oorzaak van de psychologische onrust die op zijn beurt een levende vorm geeft aan onze instellingen en overheidsstructuren. Naarmate de mensheid een tijdperk van duidelijke geestelijke ontwikkeling binnengaat, hebben dergelijke factoren steeds meer gevolgen en moeten ze dus deel uitmaken van elk alomvattend begrip van de volgende stap in de evolutie van de democratie.

De esoterische psychologie stelt dat een geestelijke crisis, of het nu voor een individu of voor een natie is, gebaseerd is op een fundamenteel conflict tussen het diepere doel en karakter van de ziel (het essentiële Zelf, de denker, de agent) en haar veranderende en steeds evoluerende uiterlijke vorm

of voertuig (de persoonlijkheid). De ziel is de bron van elke menselijke deugd: liefde, wijsheid, kennis, opoffering en vele andere. Het is ook het bezielende beginsel, de levensadem, de oorzaak van de uiterlijke vorm. Het functioneert als de bemiddelende agent (het beginsel) tussen de essentiële geest en de tastbare materie. Er kan dus geen zuiver ‘geestelijke’ crisis zijn zonder een overeenkomstige materiële uitdrukking in de wereld.

De geestelijke evolutie (zowel voor de natie als voor het individu) gaat door terwijl de ziel haar licht in de vorm laat schijnen – inspirerende en uitdagende gevestigde gewoonten in de werelden van tijd en ruimte. De verhouding tussen ziele-indruk en persoonlijkheids-ontvankelijkheid of -weerstand wordt een bron van crisis in het leven van de natie, net als van het individu, en creëert een energetische omgeving die de wil kan oproepen om de waarden en beginselen in het hart van de natie te implementeren. Doel, bestemming en juiste richting krijgen vorm in de geschiedenis van de natie vanwege dit ritmische, cyclische proces – net zoals ze dat doen voor het individu.

Individen binnen de natie die gevoelig zijn voor ziele-indrukken hebben de collectieve verantwoordelijkheid om te werken aan het opbouwen van de juiste verhouding tussen ziel en persoonlijkheid. De huidige crisis van de democratie kan worden gezien als een onderdeel van dit proces; als een in wezen geestelijke crisis met het potentieel om de naties die de liberale internationale orde vormen, vooruit te helpen in een juiste afstemming tussen de ziel en de persoonlijkheid.

Esoterisch gezien kunnen er crises van twee soorten zijn: crises van de ziel en crises van de persoonlijkheid. Geen enkele geestelijke crisis kan zich voordoen zonder een over-

eenkomstige crisis van de uiterlijke vorm, dus geestelijke crises zijn altijd tweeledig. Het identificeren van de geestelijke component van de huidige crisis is essentieel om ten volle te profiteren van de kans op vernieuwing en heroriëntatie die deze met zich meebrengt.

Persoonlijkheidscrises hebben te maken met de uiterlijke psyche, in het bijzonder met de uitdrukking ervan, met dat wat in wezen niet de ziel is – het ‘niet-zelf’. In het geval van een natie zou dit de verschillende sectoren van bestuur omvatten, van externe organisatie, en in grote mate de eigenschappen die de gemiddelde burger typeren. Zielecrises hebben te maken met de hogere kwaliteiten van de nationale psyche, die belichaamd zijn in de hoogste idealen van de natie en die zich manifesteren als de speciale deugden of gaven die elke natie, als een kwestie van essentiële identiteit, naar de wereld van naties brengt.

Het is waar dat de geestelijke evolutie het verhaal markeert van de groeiende uitdrukking van de ziel in en door de verhoudingen en instellingen in de natie. Naarmate het proces van juiste eenlijnigheid en verhouding door de eeuwen heen voortschrijdt, raakt de overschaduwende ziel steeds meer betrokken bij het worden van de ziel in vorm; het Hogere versmelt intensiever en duidelijker met het lagere, en de kwaliteiten, idealen en deugden van het Hogere kenmerken in toenemende mate de wereld van de gemanifesteerde werkelijkheid.

Image credits:

Cover: Sven Hansche/Shutterstock.com

Image 1: ©House of Commons

Links: see online edition for hyperlinks.

Helpen juiste menselijke relaties te bouwen

Wereld Goede Wil is een internationale beweging die helpt de energie van goede wil te mobiliseren en juiste menselijke relaties op te bouwen. Zij werd in 1932 opgericht als een dienstactiviteit van de Lucis Trust. De Lucis Trust is in Zwitserland geregistreerd als een non-profit stichting. Wereld Goede Wil wordt door de Verenigde Naties erkend als een niet-gouvernementele organisatie en is vertegenwoordigd tijdens regelmatige briefings op het hoofdkantoor van de VN.

De Lucis Trust staat op de lijst van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. De Wereld Goede Wil Nieuwsbrief wordt drie keer per jaar gepubliceerd. Tenzij anders aangegeven, worden alle artikelen voorbereid door de Wereld Goede Wil HQ-groep. Meerdere exemplaren voor distributie zijn op aanvraag beschikbaar. De nieuwsbrief is ook beschikbaar in: Frans, Grieks, Spaans, Duits, Nederlands, Italiaans, Russisch en Sloveens.

Wereld Goede Wil is uitsluitend afhankelijk van donaties om haar werk voort te zetten. De nieuwsbrief wordt gratis verspreid om zo breed mogelijk verspreid te worden, maar donaties zijn altijd nodig voor deze service en worden zeer op prijs gesteld.

Deze nieuwsbrief is beschikbaar op:
www.worldgoodwill.org
ISSN 0818-4984

Suite 54, 3 Whitehall Court,
London SW1A 2EF, UK
worldgoodwill.uk@londonlucistrust.org

Rue du Stand 40,
1204 Genève, ZWITSERLAND
geneva@lucistrust.org

866 United Nations Plaza, Suite 482,
New York NY 10017, USA
worldgoodwill.us@lucistrust.org

Wereld Aanroepdag 11 juni 2025

Mensen van alle geloven en spirituele stromingen worden uitgenodigd om op deze dag samen te komen in gebed en gericht spiritueel contact, waarbij ze de Grote Aanroep gebruiken om een aanroepende smeekbede te doen aan het goddelijke, waarbij ze licht en liefde in het menselijk bewustzijn laten stromen.
worldinvocationdav.org

De Grote Aanroep

Vanuit het punt van Licht in het denken van God
Strome Licht in het denken van de mensen.
Dat Licht op Aarde nederdale.

Vanuit het punt van Liefde in het Hart van God
Strome liefde in de harten van de mensen.
Moge Christus tot de Aarde wederkeren.

Vanuit het centrum waar Gods Wil gekend wordt
Richte doel de kleine wil der mensen –
Het doel dat de Meesters kennen en dienen.

Vanuit het centrum dat wij mensheid noemen
Verwezenlijke zich het Plan van Liefde en Licht
En moge het de deur verzegelen waar het kwaad verblijft.

Laat Licht en Liefde en Macht het Plan op Aarde herstellen.

Aangepaste Versie

Vanuit het punt van Licht in het denken van God
Strome Licht in het denken van de mensen.
Dat Licht op Aarde nederdale.

Vanuit het punt van Liefde in het Hart van God
Strome liefde in de harten van de mensen.
Moge de Komende* tot de Aarde wederkeren.

Vanuit het centrum waar Gods Wil gekend wordt
Richte doel de kleine wil der mensen –
Het doel dat de Meesters kennen en dienen.

Vanuit het centrum dat wij mensheid noemen
Verwezenlijke zich het Plan van Liefde en Licht
En moge het de deur verzegelen waar het kwaad verblijft.

Laat Licht en Liefde en Macht het Plan op Aarde herstellen.

*Vele religies geloven in de Komende, een Wereldleraar, en we kennen Hem onder de namen als de Heer Mai-treya, de Imam Mahdi, de Bodhisattva, de Kalki avatar en de Messias, en deze termen worden gebruikt in sommige van de versies van de Grote Aanroep voor de mensen van de overeenkomstige geloven.